

Selçuk Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi

Denirbaş No.

7883

Tasnif No.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

FAKÜLTE YAYIN KURULU

B A Ş K A N

Prof. Dr. Hüseyin AYAN

Ü Y E L E R

Prof. Dr. Şerafeddin GÖLCÜK

Prof. Dr. İsmet KAYAOĞLU

Doç. Dr. Orhan KARMIŞ

Doç. Dr. Mehmet AYDIN

Doç. Dr. A. Osman KOÇKUZU

SEKRETER

Uzm. Ahmet Saim ARITAN

**DERGİDE YAYINLANAN ESERLERİN
SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR**

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ BASİMEVİ
Tel. : 18223 **1985 - KONYA**

İ Ç İ N D E K İ L E R

Prof. Dr. Hüseyin AYAN

Sunuş 1

Prof. Dr. Kemâl ERASLAN

Fakültemiz ve Dergimiz 1

Prof. Dr. Şerafeddin GÖLCÜK

Türkistanlı Bir Kelâmcı : İmam Muhammed Pezdevî 1

Doç. Dr. Orhan KARMİŞ

Tefsir Tarihinin Büyük Siması : İmam-ı Mücâhid 9

Doç. Dr. Mehmet AYDIN

Konya'daki Mânevi Halk İnançlarının Dınler Tarihi Açısından
Tahlili 19

Doç. Dr. Önder GÖÇGÜN

Nâmık Kemâl'de İslâmî İnanç Telâkkisi 37

Yrd. Doç. Dr. M. Ali SÖNMEZ

İbnu's-Salâh'ın Mukaddime'sinden Önce Hadis Usûlü Alanındaki
Çalışmalar 51

Yrd. Doç. Dr. Abdülbaki TURAN

Baba Ni'metullah Nahcivani ve «El-Fevatihu'l-İlâhiyye
ve'l-Mefatihu'l-Gaybiyye» İsimli Tefsiri 61

Yrd. Doç. Dr. Ramazan AYVALLI

Hadislerin Vürûd Sebeplerine Dâir Çalışmalar 77

Öğr. Gör. Durmuş SERT

Şâtıbî'nin Hayatı, Kıraat İlmindeki Yeri ve Eserleri 85

Öğr. Gör. M. Özgü ARAS

Ad Koyma 99

Yrd. Doç. Dr. Süleyman TOPEAK

Nesâfi'nin «Tabsiratü'l-Edille»sinde Kaza ve Kader 123

Fakültemizden Haberler 137

S U N U Ş

Fakültemiz bu aydan itibaren bir araştırma dergisine kavuşmaktadır. Böyle dergilerin ilk çıkışlarında bir «Çıkarken» yazısı ile yayımlandığını görmekteyiz. Böyle başlıklarla doğan dergilerin uzun ömürlü olmadıklarını müşâhede etmişizdir. Onun için biz, fakültemiz öğretim üye ve yardımcılarının çalışmalarını, araştırma ve incelemelerini, bilim dünyamıza, sunmak isteriz.

Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, oldukça zengin bir muhteva ile yayın hayatına başlıyor. Dergimizin bu ilim muhtevası, onu çıkarmaya ve yazılarıyla yaşatmaya azimli araştırmacılarımız sayesinde, daha da güçlenecektir. Bu ilk sayımızı eline alanlar, dergimizin ilerdeki muhtevası hakkında bilgi sahibi olacaklardır.

Dergimiz, İlahiyat Fakültesi yayını olmasından dolayı, dini konuların ağırlığını hissettirdiği bir araştırma dergisidir. Belki okuyucusu az olacaktır. Lâkin daha ileri çalışma, araştırma ve incelemeler için bir ümit kaynağı teşkil edeceğinden kat'iyetle eminiz.

Arka sahifeleri çevirdiğiniz takdirde, İmam Muhammed PEZDEVÎ'nin tanıtıldığı bir makaleyi göreceksiniz. Prof. Dr. Ş. GÖLCÜK, bu yazıyı daha önce bir tebliğ olarak sunmuşlardır. Kongre salonlarının dinleyicileri çok sınırlı olduğundan bu tebliğin daha geniş çevrelere intikalinde fayda vardır. İmam-ı Mücâhid, Doç. Dr. O. KARMIŞ tarafından incelenmektedir. Konya'daki Manevi Halk İnançlarının Dinler Tarihi Açısından Tahlili, Doç. Dr. M. AYDIN'ın kaleminden çıkmıştır. Doç. Dr. Ö. GÖÇGÜN, Nâmık Kemâl'in İslâmî İnanç Telâkki-si ile aramıza katılmıştır. Dr. M. Ali SÖNMEZ, İbnü's-Salâh'ın Mukaddimesi'nden Önce Hadis Usûlü Alanındaki Çalışmalar'ı incelemiştir. Baba Ni'metullah Nahcivânî ve «El-Fevâtihu'l-İlahiyye ve'l-Mefatihü'l-Gaybiyye İsimli Tefsiri, Dr. Abdülbaki TURAN'ın araştırmasıdır. Hadislerin Vürûd Sebeplerine Dâir Çalışmalar hakkındaki yazı Dr. Ramazan AYVALLI'nındır. Öğretim Görevlimiz Durmuş SERT, Şâtibi'nin Hayatı, Kırâat İlmindeki Yeri ve Eserleri'ni ele alıyor. M. Özgü ARAS, Ad Koyma'nın İslâmî yönünü ele almaktadır. Dr. Süleyman TOPRAK'ın incelediği konu : Nesefi'nin Tabsıratü'l-Edillesi'nde Kazâ ve Kader'dir.

Görüldüğü üzere bu konuların cümlesi, İlahiyat Fakültesi mensuplarının çalışma alanı içindedir. Dergimiz bundan sonra da benzeri çalışma, araştırma ve incelemelerle, sizlere hizmet etme yoluna girecektir.

Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nin uzun ömürlü olmasını diler, yazı sahiplerine, derginin hazırlanmasında emeği geçenlere ve en iyi şekilde basımını gerçekleştiren Üniversite matbaasının elemanlarına teşekkürü bir borç biliriz.

Prof. Dr. Hüseyin AYAN

İlahiyat Fakültesi Dekanı

FAKÜLTEMİZ - DERGİMİZ

Yüksek İslâm Enstitüsü halinde iken 41 sayılı kanun hükmünde kararname ile Selçuk Üniversitesi bünyesine dahil edilen fakültemizin yayın hayatına geç girişini normal karşılamak gerekir. Fakülte haline döndükten sonra geçen üç yıl içinde akademik kadro ve idarî kuruluşunu büyük ölçüde tamamlayan fakültemizin bundan sonra araştırma ve yayın faaliyetlerine daha yoğun bir şekilde eğilmesi mümkün olacaktır.

İlâhiyat fakültemizin ülkemiz eğitim ve öğretim hayatında olduğu kadar mânevî gelişmesinde de çok büyük bir görev ve sorumluluk yüklediği inkâr edilemez. Yüce dinimizi, İslâm tarih, kültür ve medeniyetini, beşeriyete sunduğu mânevî değerleri ve gerçekleri, islâmî esaslar ve ilmî metodlarla araştırmak, elde edilen neticeleri İslâm âlemine olduğu kadar, insanlığın istifadesine de sunmak hem görevimiz, hem de bir mecburiyettir. Akla ve ruh yüceliğine geniş ölçüde yer veren İslâmiyet, ilme ve müsbet düşünceye bu sebeple diğer semavî dinlerden daha fazla önem vermiştir.

İslâmiyet'i 10. yüzyılda, evvelâ kuvvet zoruyla, daha sonra da kendi istekleriyle kitleler halinde kabul eden ve İslâm'ın nuruyla şereflenen Türkler, onun potası içinde âdetâ yeni bir hüviyet kazandılar, öyle ki bugün Türklük ile İslâmiyet'i birbirinden ayrı düşünmek imkânsız hale gelmiştir. Bu sebeple İslâmiyet'in Türklüğe kazandırdıkları yanında, Türklerin İslâmiyet'e hizmetlerini de ilmî şekilde araştırmak, yeni nesillere bu suur ve ruhu vermek yerinde ve faydalı olacaktır.

İlâhiyat fakültelerinin bir diğer görevi de, öteden beri İslâmiyet'i ve onun yüce değerlerini bir türlü kabullenmemiş olan hıristiyan âlemine karşı, gerekli tavrın ilmî ölçüler içerisinde takınılmasıdır. Hür düşüncenin müdafii ve her türlü inanca saygılı olduğunu iddia eden Batı'nın menfi tavrına karşı böyle bir faaliyet zaruridir.

İlâhiyat fakültelerine düşen bir başka görev de, insanımızı ruh ve faaliyet bakımından üstün bir seviyeye kavuşturmada yardımcı olmaktır. Cemiyetin kalkınmasında insan unsurunun mânevî yapısının ne derece önemli olduğu inkâr edilmez bir hakikattir. Bugün gelişmiş cemiyetlerdeki sosyal ve ruhsal bunalımlara, maddî kalkınmanın bir devâ olmadığı, bu çöküntülerin inanç boşluğundan ileri geldiği düşünülürse, bu husus daha iyi anlaşılır.

Bu inanç ve düşünceler içerisinde yayın hayatına giren dergimizin başarılı ve uzun ömürlü olması Yüce Allah'tan en büyük niyazımızdır.